

Черепаня Н.І.
к.пед.наук, доцент
Мукачівський державний університет
Короткова М.С.
Спеціальність «Дошкільна освіта»
ОС «магістр»

СУТНІСНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ РОЗВИТКУ ПІЗНАВАЛЬНОГО ІНТЕРЕСУ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Розкриваючи сутність пізнавального інтересу, ми звернулися до різних трактувань інтересу, наведеними раніше, в яких прозвучала думка про те, що він визначається спрямованістю особистості на предмет або схильністю (як спрямованість на діяльність). З одного боку, інтерес - це активне пізнавальне ставлення до предметів і явищ дійсності, а з іншого - це особлива властивість спрямованості особистості, складне динамічне явище, пов'язане з іншими властивостями спрямованості [1].

І.М. Цветков, Г.І. Щукіна, В.М. Мясищев, Н.Г.Морозова визначаючи інтерес, звернули увагу на його пізнавальну спрямованість, звернену до області пізнання, до її предметної сторони. Це положення дозволяє виокремити пізнавальний інтерес як область інтересів взагалі. Однак особливість пізнавального інтересу, на думку Г.І. Щукіної, полягає не в простому ознайомленні з предметом або дійсністю. «Суть пізнавального інтересу полягає в тому, що його об'єктом є процес пізнання, для якого характерно прагнення проникати в сутність явищ (а не просто бути споживачем інформації про них), пізнанням теоретичних, наукових основ в певній галузі знань, відносно стійким прагненням до постійного глибокого їх вивчення»[3].

Так само Г.І. Щукіна звертає увагу на те, що предметом пізнавального інтересу є властивість людини пізнавати навколишній світ, але не тільки з метою біологічного та соціального орієнтування, а в самому істотному відношенні людини до світу - в прагненні проникати в його різноманіття, відбивати у свідомості причинно-наслідкові зв'язки, закономірності та протиріччя. У пізнавальному інтересі закладені можливості проникати в наукові істини, розсовувати рамки пізнання, шукати нові шляхи і можливості освоєння людиною обраної діяльності, області пізнання.

У той же час пізнавальний інтерес пов'язаний з формуванням різноманітних особистісних відносин: вибіркового ставлення до тієї або іншої галузі науки, до пізнавальної діяльності, до спілкування з партнерами по пізнанню. Саме на цій основі формується світорозуміння, світогляд, світовідчуття, їх активному і упередженому характеру сприяє пізнавальний інтерес [3].

Більш того, пізнавальний інтерес, активізуючи всі психічні процеси людини, спонукає особистість до перетворення дійсності за допомогою діяльності. Він являє собою єдність найважливіших для розвитку особистості

психічних процесів. В інтелектуальній діяльності проявляється: пошук, здогад, дослідницький підхід, готовність до вирішення завдань. Емоційні прояви - це емоції подиву, а також почуття очікування нового, почуття інтелектуальної радості, почуття успіху. Центральним стрижнем пізнавального інтересу є інформація, пошук нового.

Підтвердження даних визначень, ми знаходимо в роботі Л.І. Божович, яка бачила в пізнавальному інтересі одну з потреб в знаннях, яка «орієнтує людину в дійсності, виділяючи його суб'єктивну (особливий емоційний стан) і об'єктивну (в діяльності) сторони» [1].

Розвиток пізнавального інтересу визначається соціальним оточенням, сферою і характером діяльності дитини, навчанням і вихованням. Цей процес багато в чому залежить від сім'ї, педагогів, від педагогічних технологій. Розвиток різнобічних пізнавальних інтересів, - вважає Г.І. Щукіна - являє собою процес прилучення до цінностей. Так само вона вказує на віковий аспект у розвитку пізнавального інтересу, відзначаючи роль набутих знань, які сприяють перекладу інтересу на більш високий рівень.

Загальні тенденції розвитку пізнавального інтересу Г.І. Щукіна представила таким чином:

- від інтересу, пов'язаного із зовнішніми стимулами, до інтересу вільного від зовнішньої ситуації, які спонукаються більш складними обставинами, пов'язаними з «внутрішнім середовищем» самої дитини;

- від інтересу нерозчленованого, часом дифузного («Сам не знаю, що подобається», «Чи подобається все») до інтересу все більш диференційованого;

- від інтересу, схильного до частоті зміни ситуацій, випадковим впливам, до інтересу все більш стійкого, постійного;

- від інтересу поверхневого до інтересу з глибокою теоретичною основою, яка розкриває причинно - наслідкові зв'язки, внутрішні відносини, закономірності та наукові ідеї[3].

Подібні характеристики ми знаходимо в дослідженні Н.К. Постникова, яка вважала що, перебуваючи в зв'язках з наявними знаннями, пізнавальний інтерес виявляє зв'язок з пам'яттю, яка зберігає ці знання. Двигунами пізнавального інтересу є уява і мислення. З їх допомогою, можливо, проявити винахідливість, ініціативу, самостійність у діяльності. У даній позиції простежується ототожнення інтересу з пізнавальною діяльністю, спрямованою на відкриття ще невідомого [2].

Аналіз ряду робіт показує, що основною формою пізнавального інтересу в дошкільному віці є ситуативний інтерес. Його особливість полягає в насиченості емоційними переживаннями. Він має тенденцію до поглиблення, придбання стійкості і значимості ще в дошкільному віці.

Аналіз літератури дозволив нам виділити компоненти пізнавального інтересу, що виникає в старшому дошкільному віці і визначити показники його проявів у дітей.

Компоненти і показники проявів пізнавального інтересу в дошкільному віці:

Показники проявів пізнавального інтересу

- інтелектуальний - пізнавальна активність у формі запитань;
- спрямованість до досліджуваного об'єкта;
- уявлення про навколишній;

Емоційно-вольовий прояв емоцій, пов'язаних з пізнанням

- активність і самостійність в подоланні труднощів;
- зосередженість і увагу до пізнавальної інформації;

Процесуальний - дослідницький підхід у вирішенні пошукових завдань

- прагнення до нестандартного способу вирішення пошукової завдання;
- увага до окремих сторін пізнавальної діяльності;
- прояв умінь вступати в діалог з приводу пізнання [2].

Структурна характеристика компонентів і показників пізнавального інтересу розкриває багатогранність і складність процесу його розвитку, і необхідність комплексного вивчення педагогічних умов, засобів і методів його формування.

Список використаних джерел

1. Головань Т. Пізнавальний інтерес як чинник підвищення ефективності процесу навчання /Т.Головань// Рідна школа.-2004.-№6.-С.15-17.
2. Киричук О. Б. Виховання в дітей інтересу до навчання./ О.Б. Киричук - К.: "Знання", 1986.-48с.
3. Щукіна Г. І. Педагогічні проблеми формування пізнавальних інтересів дітей / Г.І.Щукіна. -М.: Педагогіка, 1988 -С.208.

УДК 373.2.015.311510.6

Черепаня Н.І.

к.пед.наук, доцент

Мукачівський державний університет

Країло Н.С.

Спеціальність «Дошкільна освіта»

ОС «магістр»

ХАРАКТЕРИСТИКА СФОРМОВАНOSTІ МАТЕМАТИЧНИХ УЯВЛЕНЬ У ДОШКІЛЬНИКІВ

Проблема навчання математики в наш час набуває дедалі більшого значення. Це пояснюється насамперед бурхливим розвитком математичної науки у зв'язку з проникненням її у найрізноманітніші галузі знань.

Підвищення рівня творчої активності, проблеми автоматизації виробництва, моделювання на електронно-обчислювальних машинах тощо передбачають наявність у працівників більшості сучасних професій досить розвиненого вміння чітко й послідовно аналізувати процеси, що вивчаються. Тому навчання в дитячому садку спрямоване насамперед на виховання у дітей звички до повноцінної логічної аргументації всього, що нас оточує. Досвід навчання свідчить про те, що розвиток логічного мислення у дошкільників найбільшою мірою відповідає вивченню початкової математики. Для математичного стилю мислення характерні чіткість,

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>